

Gemeente van onze Heer Jesus Christus.

H.A.

Er zijn er die zeggen, dat je eerst alle ruzie en dergelijke uit de weg moet ruimen voordat je mag aanzitten aan de Tafel. Als je met de ander overhoop ligt, als je wrok hebt en haat, als je de ander wel kunt schieten, en elkaar niet meer verdraagt, dan is er denk ik slechts een plaats waar je weer opnieuw kunt beginnen, en dat is in het huis van God.

En als er verwijdering is of een barstende ruzie, als de ander op je ziel gekrast heeft, of je bedonderd heeft, dan is er slechts een plaats waar je een begin kunt maken met verzoening, en dat is door elkaar tegen te komen aan de tafel des Heren. Want als wij elkaar in dit leven niet meer verdragen, dan moeten we daar opnieuw beginnen, waar wij gedragen worden door God zelf.

We laten de schrift maar weer voor zichzelf spreken vandaag. En dit verhaal van de vier melaatsen uit 2 Kon. 7 is een wonderlijk en tegelijk zo'n door en door menselijk verhaal. Hun honger; en daarna het wonder, dat er ineens zoveel eten en drinken voor hen klaar ligt, de eerste reactie van gulzigheid en hebzucht. En daarna dan het beseef, dat het niet goed zou zijn dit wonder voor zichzelf te houden, terwijl in de belegerde stad Samaria nog mensen van honger en uitputting sterven. Het is een wonderlijk verhaal en tegelijk door en door menselijk.

Het verhaal begint met een indruk te geven van de verschrikkingen van een vijandelijk beleg om Samaria. Mensen, die in oorlogsomstandigheden zijn geweest kunnen zich er wel iets bij voorstellen. Aan alles is gebrek: Kleding, voedsel, medicijnen, eten en drinken. De honger groeit en daarmee groeit ook de dierlijke drift in de mens om te overleven.

Terwijl de syrische troepen voor Samaria liggen, wordt de nood in de stad zo hoog, dat een onreine ezelskop zelfs onbetaalbaar is geworden. Ja de ellende gaat zelfs zover, dat een moeder haar kind doodt en kookt en eet. Verbijsterend.

En de koning is verschrikkelijk kwaad op Elisa en op God, dat die zo iets toelaat.

Onderwijl bereiden de mensen zich voor op hun einde. Of door het zwaard van een syrische soldaat, of door de honger, dat maakt dan niet zoveel meer uit, de dood lijkt onontkoombaar.

Het is een situatie die het joodse volk in de loop van de eeuwen vaker heeft gekend. En de meeste keren kwam er geen redding, de meeste keren kwamen zij en hun kinderen om.

Maar misschien is dat wel, om te laten zien, dat niet altijd een moordenaar het lot bepaalt, daarom wordt dit verhaal verteld met een onverwachte afloop.

Vlak bij de stad bevinden zich vier melaatsen. Voor hen is het leven al evenzeer een verschrikking, ze bivakkeren in het open veld, want in de stad mogen ze niet komen. En naar de vijand syrie toe kan ook al niet, want die zullen hen zeker doden. En de tijd dat wachters zo nu en dan iets van de muur naar beneden gooiden was ook allang voorbij.

En met de dood op de hielen en met de moed der wanhoop gaan ze in het duister van de nacht naar het kamp van de

syrische vijand. Maar daar is tot hun verbazing alles stil en verlaten en we lezen: "Toen de melaatsen aan de buitenrand van de legerplaats waren gekomen, gingen zij een tent binnen, aten en dronken, namen zilver en goud en klederen weg en gingen heen en verborgen het."

Als de honger zo groot is en de ontbering zo onvoorstelbaar, dan vecht een mens elk voor zichzelf. Er zijn getuigenissen van mensen die de concentratiekampen hebben overleefd, die tot hun eigen verbijstering sagen, dat gulzigheid en hebzucht bezit van hen nam. Laat daarom vandaag niemand menen, dat hij in dergelijke omstandigheden eerst aan de ander zou denken en niet aan zichzelf.

Maar als dan de eerste honger gestild is, dan dringt ook dat andere besef weer door: "En ze zeiden tot elkaar: Wij doen niet goed: deze dag is een dag van blijde boodschap, en wij hielden ons stil. Als we tot morgenvroeg wachten, dan zal straf ons treffen. Laten we naar de koning gaan en het goede nieuws melden."

En zo worden deze uitgestotenen de verkondigers van de blijde boodschap, de verkondigers van bevrijding en redding. En zo zijn het de uitgestotenen, die de mensen de eeuwen doorbleven opwekken, om zelfs in de grootste nood op God te blijven hopen.

Als g'in nood gezeten geen uitkomst ziet
wil dan nooit vergeten God verlaat u niet.
Vrees toch geen nood.'s Heren trouw is groot.

En als je dan dit verhaal op je in laat werken dan voel ik allereerst een grote afstand. Er lijkt weinig verband tussen deze ongelukkigen en onszelf. Uitgestoten zijn, gepijnigd door de honger, dodelijke dreiging, we kunnen nauwelijks navoelen, wat er door die melaatsen is heengegaan. Hoe groot is de afstand tussen die gebrekkigen en wijzelf, die bruisend door het leven gaan, die nergens gebrek aan hebben, hooguit aan nog wat meer vrije tijd en nog meer leuke dingen doen, wij kinderen van de overvloed.

En toch aan de andere kant voel ik vandaag ook verbondenheid met die hongerigen. Want ook in ons midden is vaak een groot gebrek. Nee geen gebrek aan voedsel, daar is zoveel van, dat het in de vuilnisbakken verdwijnt. Maar wel gebrek aan God!

Wij worden niet belegerd door vijandige legers, maar door een godloze cultuur. De wetenschap heeft God als onbelangrijk terzijde geschoven, de economie regeert de wereld, en de tijd dat mensen tot groei zouden kunnen komen wordt opgevuld met (kwissen) En je kunt er niet doorheen breken. Gebrek aan God, gebrek aan de nabijheid van God, waardoor wij vervreemden van onszelf, een vervreemding die in ons doorvreet als melaatsheid. En dat hebben we nauwelijks in de gaten.

Dat is immers het verschil tussen de geestelijke en de lichamelijke honger. Toen het over kerkmensen ging zei de catechisant: Ze denken niet na, dominee! En zo is het, want nadenken vinden we beangstigend en er zijn gelukkig voldoende mogelijkheden om te vluchten. Amusement van de wieg tot het graf.

Aanstonds gaan wij avondmaal vieren. Want in ons gebrek aan

God worden wij geroepen tot die tafel waar geen gebrek aan brood is en overvloedig wijn. En weten jullie, ergens hoop ik dat wij een klein beetje hetzelfde zullen beleven als die vier melaatsen bij Samaria.

Dat vraagt van ons vandaag, dat wij ons onze honger moeten realiseren. Dat we de vragen tot ons moeten laten doordringen: De verbijstering van de waaromvraag, de vraag: Wie ben ik eigenlijk, de angst of we eigenlijk niet alles aan het verknoeien zijn, de vrees dat het nooit goed zal komen, de eenzaamheid.

Maar we moeten ook tot ons laten doordringen de woorden van de nodiging. Want de honger van onze melaatsheid is God een doorn in het oog, en daarom zijn brood en wijn, brood uit de hemel en wijn van het Koninkrijk hier gereed, het teken dat we er bij mogen horen, dat we niet maar wat toegeworpen krijgen van achter de stadsmuur. Het moet tot ons doordringen, dat God zichzelf uitdeelt aan de mensen en hun harten vervult.

Hier is het mogelijk om opnieuw te beginnen met vriend en vijand, met God (en zijn gebod.) En dat wil ik voor geen goud missen! En daarom moet ook tot ons doordringen: De gretigheid, van: Ik wil het niet missen, ik wil wel met beide handen toetasten, ik wil mij verzdigen en mij te goed doen aan deze gave van God.

Maar in die gretigheid daagt dan ook het besef, hoeveel mensen om ons heen dat moeten missen, en dringt tot je door het grote verlangen om deze dag van blijdschap met anderen te delen.

En dan haal ik mij in gedachten die engel, die bode van de Heer, die Elia in zijn melaatsheid en gebrekkigheid tegemoet kwam. Elia wilde wel liefst sterven, maar de engel wekt hem en zegt: Elia, eet zodat je kracht krijgt om te reizen door de woestijn van je leven. Eet en drink om dag en nacht te leven voor Gods aangezicht.

Laat het in die trant vandaag een onvergetelijk familiefeest zijn. Neem het genadeteken het genadebrood met gretigheid aan en doe je tegoed aan de wijn van het Koninkrijk, en geef ze door aan de ander, deel je gaven met vriend en vijand, want zo is de wil van God, dat wij samen zullen leven tot dienst aan elkaar en tot eer van zijn grote Naam.

Maar deel dan ook in de doordeweekse dagen al wat je weg kunt geven met de ander. Moge de overvloed van dit feest je tot een mens maken, die overvloedig uitdeelt, en moge de vreugde van deze dag je hele leven bepalen. Moge tenslotte de zekerheid van Gods genade je sterken in het geloof in de opgestane Heer.

Hij zij geprezen met ontzag.

Hij draagt ons leven dag aan dag.

zijn Naam is onze vrede.

Hij is het, die ons heeft gered.

die ons in ruimte heeft gezet

en leidt met vaste schreden.

Hij die het licht roept in de nacht.

Hij heeft ons heil teweeg gebracht.

dat wordt ons niet ontnomen.

Hij droeg ons door de diepte heen.

de Here Here doet alleen ons aan de dood ontkomen!

AMEN

Gemeente van onze Heer Jezus Christus.

Met twee anekdotes wil ik vandaag beginnen. Twee voorvallen uit het werk van alle dagen. Vrijdag was ik in het ziekenhuis op bezoek. En bij de kennismaking met de andere patienten op de ziekenzaal trof ik een man, aan wie ik vroeg of hij ook bij een kerk hoorde, en of hij met ons mee wilde bidden. De man zei: "Ja, ik hoor bij de Pinkstergemeente, want je kunt niet allemaal tot dezelfde familie behoren."

En vandaag zijn wij bijelkaar als twee families, als een soort bruiloftsfeest, waar twee verschillende families elkaar ontmoeten. En wij ontmoeten elkaar bij de tafel des Heren, bij het bruiloftsfeest van de Heer. Daarover gaat het tweede voorval. Want laatst zei iemand tegen me: "Dominee, als ik met die en die zo'n vreselijke ruzie heb, dan kan ik toch met goed fatsoen niet met deze persoon aan het avondmaal zitten?"

Hoe zit dat nu eigenlijk? We zeggen altijd maar, dat we eerst onze ruzies en conflicten bij moeten leggen, voordat we samen de maaltijd kunnen vieren. Maar als we rekening houden met de zwakke natuur van de mensen, dan lukt het ons in de meeste gevallen niet, om ons te verzoenen, en om het bij te leggen. In heel veel kerken is dat nog zo: Avondmaal kun je pas vieren als je daar werkelijk klaar voor bent.

Gemeente van Jezus Christus, niets is minder waar! Want als wij zouden moeten wachten tot we er klaar voor zijn, als we zouden proberen tot verzoening te komen, dan zouden wij nooit weer avondmaal kunnen vieren. Want wij komen nooit zover, dat we geheel rein en onbesproken zijn. En dan zouden we het grootste feest dat we mogen vieren, nooit meer kunnen vieren.

Waar twee families elkaar treffen, daar neemt men een afwachtende houding aan. Hoe zouden ze zijn? Hoe zouden zij een feest maken? Hoe is de gewoonte aan de tafel?

Als je met de ander overhoop ligt, als je wrok hebt en haat, als je de ander wel kunt schieten, en elkaar niet meer verdraagt, dan is er slechts één plaats waar je weer opnieuw kunt beginnen, en dat is in het huis van God.

En als er verwijdering is of een barstende ruzie, als de ander op je ziel gekrast heeft, of je bedonderd heeft, dan is er slechts één plaats waar je een begin kunt maken met verzoening, en dat is door elkaar tegen te komen aan de tafel des Heren. Want als wij elkaar in dit leven niet meer verdragen, dan moeten we daar opnieuw beginnen, waar wij gedragen worden door God zelf.

Daarom is de maaltijd van vandaag een nieuw begin, een genade-teken van God. Want ziet, hoe goed en hoe heerlijk is het dat twee families, twee vijanden, twee uitersten samen wonen; want daar gebiedt de Heer zijn zegen en leven tot in eeuwigheid: "En de discipelen deden, zoals Jezus hun had opgedragen en zij maakten het Pascha gereed."

Maar ach, discipelen zijn wij nog lang niet en toch hebben we hier de tafel sangericht. Wij gewone doorsnee mensen. Zouden wij dan niet nog maar eens de raede gaan bij een menselijk verhaal uit de Heilige Schrift? Laten we de Schrift maar spreken en dan zien of er nog wat te vieren valt.

Het verhaal van de vier melaarsen uit 2 Kon. 7 is een wonderlijk en tegelijk zo'n door en door menselijk verhaal. Hun honger en daarna het wonder, dat er ineens zoveel eten en drinken voor hen zwaar ligt, de eerste reactie van gulzigheid en hebzucht. En daarna dan het besef, dat het niet goed zou zijn dit wonder voor zichzelf te houden, terwijl in de belegerde stad Samaria nog mensen van honger en uitputting sterven. Het is een wonderlijk verhaal en tegelijk door en door menselijk.

Het verhaal begint met een indruk te geven van de verschrikkingen van een vijandelijk beleg om Samaria. Mensen, die in oorlogsomstandigheden zijn geweest kunnen zich er wel iets bij voorstellen. Aan alles is gebrek: Kleding, voedsel, medicijnen, eten en drinken. De honger groeit en daarmee groeit ook de dierlijke drift in de mens om te overleven.

Terwijl de syrische troepen voor Samaria liggen, wordt de nood in de stad zo hoog, dat een onreine ezeïskop zelfs onbetaalbaar is geworden. Ja de ellende gaat zelfs zover, dat een moeder haar kind doodt en kookt en eet. Verbijsterend.

En de koning is verschrikkelijk kwaad op Elisa en op God, dat die zoiets toelaat.

Onderwijl bereiden de mensen zich voor op hun einde. Of door het zwaard van een syrische soldaat, of door de honger, dat maakt dan niet zoveel meer uit, de dood lijkt onontkoombaar.

Het is een situatie die het joodse volk in de loop van de eeuwen vaker heeft gekend. En de meeste keren kwam er geen redding, de meeste keren kwamen zij en hun kinderen om.

Maar misschien is dat wel, om te leren zien, dat niet altijd een moordenaar het ior bepaalt, daarom wordt dit verhaal verteld met een onverwachte afloop.

Flak bij de stad bevinden zich vier melaarsen. Voor hen is het leven al evenzeer een verschrikking, ze bivakkeren in het open veld, want in de stad mogen ze niet komen. En naar de vijand syrie toe kan ook al niet, want die zullen hen zeker doden. En de tijd dat wachters zo nu en dan iets van de muur naar beneden gooïden was ook allang voorbij.

En met de dood op de hiel en met de moed der wanhoop gaan ze in het duister van de nacht naar het kamp van de syrische vijand. Maar daar is tot hun verbazing alles stil en verlaten en we lezen: "Toen de melaarsen aan de buitenrand van de legerplaats waren gekomen, gingen zij een tent binnen, aten en dronken, namen zilver en goud en klederen weg en gingen heen en verborgen het."

Als de honger zo groot is en de ontbering zo onvoorstelbaar, dan vecht een mens elk voor zichzelf. Er zijn getuigenissen van mensen die de concentratiekampen hebben overleefd, die tot hun eigen verbijstering zagen, dat gulzigheid en hebzucht bezit van hen nam.

Laat daarom vandaag niemand menen, dat hij in dergelijke omstandigheden eerst aan de ander zou denken en niet aan zichzelf.

Waar als dan de eerste honger geschild is, dan dringt ook dat andere besef weer door: "En ze zeiden tot elkaar: Wij oopen niet goed; deze dag is een dag van blijde boedschap, en wij houden ons stil. Als we tot morgenvroeg wachten, dan zal straf ons treffen. Laten we naar de koning gaan en het goede nieuws melden."

En zo worden deze uitgestrotenen de verkondigers van de blijde boodschap, de verkondigers van bevrijding en redding. En zo zijn het de uitgestrotenen, die de mensen de eeuwen dooropleven opwekken, om zelfs in de grootste nood op God te blijven hopen.

Als g'in nood gezeten geer uirkomar sier
wil dan nooit vergeten God verlaat u niet.
Vrees toch geen nood, is heren trouw is groot.

En als je dan dit verhaal op je in laat werken dan voel ik ailerreeriet een grote afstand. Er lijkt weinig verband tussen deze ongelukkigen en onszelf, uitgestoten zijn, gepijnigd door de honger, dodelijke dreiging, we kunnen nauwelijks navoelen, wat er door die melaatsen is heengegeen. Hoe groot is de afstand tussen die gebrekkigen en wijsheid, die bruisend door het leven gaan, die nergens gebrek aan hebben, noogult aan nog wat meet vrije tijd en nog meer leuke dingen doen, wij kinderen van de overvloed.

En toch aan de andere kant voel ik vandaag ook verbondenheid met die hongerigen. Want ook in ons midden is vaak een groot gebrek. Nee geen gebrek aan voedsel, daar is zoveel van, dat het in de vuilnisbakken verdwijnt, waar wel gebrek aan God!

Wij worden niet belegerd door vijandige legers, maar door een godloze cultuur. De wetenschap heeft God als onbelangrijk terzijde geschoven, de economie regeert de wereld, en de tijd dat mensen tot griet zouden kunnen komen wordt opgevuld met kwassen. En je kunt er niet doorheen breken. Gebrek aan God, gebrek aan de nabijheid van God, waardoor wij vervreemden van onszelf, een vervreemding die in ons doorvreet als melaatsheid. En dat hebben we nauwelijks in de gaten.

Dat is immers het verschil tussen de geestelijke en de lichamelijke honger. Toen het over kerkmensen ging zei de catechisant: Ze denken niet na, dominee! En zo is het, want nadenken vinden we beangstigend en er zijn gelukkig voldoende mogelijkheden om te vluchten. Amusement van de wieg tot het graf!

Aanszonds gaan wij avondmaal vierer. Want in ons gebrek aan God worden wij geroepen tot die tafel waar geen gebrek aan brood is en overvloedig wijn. En weten jullie, ergens hoop ik dat wij een klein beetje hetzelfde zullen beleven als die vier melaatsen bij Samaria.

Dat vraagt van ons vandaag, dat wij ons onze honger moeren realiseren. Dat we de vragen tot ons moeten laten doordringen: De verbijstering van de waaromvraag, de vraag: wie ben ik eigenlijk, de angst of we eigenlijk niet alles aan het verkwoeien zijn, de vrees dat het nooit goed zal komen, de eenzaamheid.

Maar we moeten ook tot ons laten doordringen de woorden van de nodiging. Want de honger van onze melaatsheid is God een doorn in het oog, en daarom zijn brood en wijn, brood uit de hemel en wijn van het Koninkrijk hier gereed, het teken dat we er bij mogen horen, dat we niet maar wat toegeworpen krijgen vanaf de stadsmuur. Het moet tot ons doordringen, dat God zichzelf uitdeelt aan de mensen en hun harten vervult.

Hier is het mogelijk om opnieuw te beginnen met vriend en vijand, met God en zijn gebod. En dat wil ik voor geen goud missen! En daarom moet ook tot ons doordringen. De gretigheid, waarvan: Ik wil het niet missen, ik wil wel met beide handen toetasten, ik wil mij verزدigen en mij te goed doen aan deze gave van God.

Maar in die gretigheid daagt dan ook het besef, hoeveel mensen om ons heen dat moeten missen, en dringt tot je door het grote verlangen om deze dag van blijdschap met anderen te delen.

En dan haal ik mij in gedachten die engel, die bode van de Heer, die Elia in zijn mislating en gebrekkigheid tegemoet kwam. Elia wilde wel liefst sterven, maar de engel wekt hem en zegt: Elia, eet zodat je kracht krijgt om te reizen door de woestijn van je leven. Eet en drink om dag en nacht te leven voor Gods aangezicht.

Laat het in die tranen vandaag een onvergetelijk familiefeest zijn: Neem van de spijs en drink van de drank, eet voor de reis, want de weg is lang. Laat het een bode feestdag zijn. Neem het genaderen, het genadebrood met gretigheid aan en doe je tegoed aan de wijn van het Koninkrijk, en geef ze door aan de ander, deel je gaven met vriend en vijand, want zo is de wil van God, dat wij samen zullen leven tot dienst aan elkaar en tot eer van zijn grote Naam.

Maar deel dan ook in de doorneweekse dagen al wat je weg kunt geven met de ander. Moge de overvloed van dit feest je tot een mens maken, die overvloedig uitdeelt, en moge de vreugde van deze dag je hele leven bepalen. Moge tenslotte de zekerheid van Gods genade je sterken in het geloof in de opgestande Heer.

Hij zij geprezen met ontzag.

Hij draagt ons leven dag aan dag.

zijn Naam is onze vrede.

Hij is her, die ons heeft gered.

die ons in ruimte heeft gezet

en leidt met vaste schreden.

Hij die het licht roept in de nacht.

Hij heeft ons heil teweeg gebracht.

dat wordt ons niet ontnomen.

Hij droeg ons door de diepte heen.

de Here Here doet alleen

ons aan de dood ontkomen!

AMEN